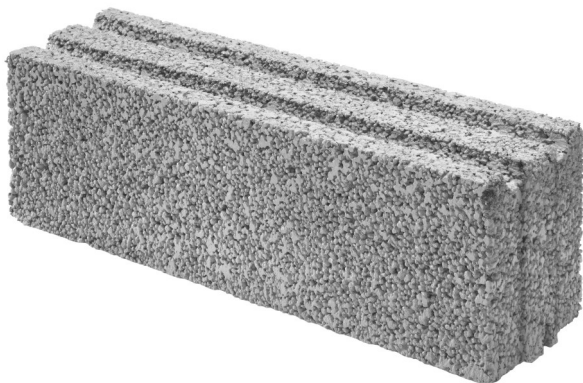

Muurattavat harkot

SUUNNITTELUOHJE

2022

Eurokoodi 6

19.12.2022

SISÄLTÖ

1. Yleistä, Lakka muurattavat harkot	s.3
2. Tekniset tiedot	s.3
3. Mitoitustaulukot	s.4
3.1 Mitoitusperusteet	s.4
3.2 Kantavien seinien mitoitus pystykuormille	s.4
3.3 Eristeharkkoseinien mitoitus pystykuormille	s.7
3.4 Ulkoseinien mitoitus tuulikuormille	s.9
3.5 Muurattujen aukkopalkkien mitoitus tasaiselle kuormalle	s.14
3.6 Muurattujen seinien mitoitus maanpaineelle	s.17
3.7 Palonkesto	s.18
3.8 Ääneneristävyys	s.18
4. Raudoitus	s.19
5. Lisätietoja	s.19

Vastuunrajoitus

Kohteen suunnittelija on vastuussa suunnitteluohjeen käytöstä ja soveltuvuudesta suunnittelu-kohteessa. Ajantasaiset tuotetiedot ja suunnitteluohjeet löytyvät osoitteesta www.lakka.fi

1. Yleistä, Lakka muurattavat harkot

Lakan muurattavat harkot valmistetaan maakostealla kevytsorabetonimassalla (tiheys 700-1000 kg/m³) tai betonimassalla (tiheys >1000 kg/m³). Harkkoja voidaan käyttää mm. perustuksissa, tukimuureissa, väliseinissä ja ulkoseinissä.

Eristeharkoissa on eriste harkkokuorien välissä ja yhden harkkokuoren paksuus on EH-250P harkossa 95 mm, EH-300P harkossa 90 mm ja EKO-380P harkossa 100 mm. Lakka kevytsoraponttiharkot (UH-P, RUH-P, EH-P, EKO-P) muurataan 5 mm:n vaakalaastisaumalla. Harkoissa on pystypontit ja pystysaumassa ei yleensä käytetä laastia. Ponttiharkkojen muuraus tehdään ohutsaumamuuraukseen kehitetyllä hienosaumalaastilla. Harkkojen muuraus tehdään 200 millimetriä ja sitä leveämpien harkkojen osalta yleensä rakosaumalla. Kapeimmat harkot ja eristeharkot muurataan aina täydellä laastisaumalla.

Väliseinäharkot (VSH) ovat pystypontattuja, jolloin pystysaumassa ei käytetä yleensä laastia. Väliseinäharkot muurataan ohutsaumalaastilla n. 2 millimetrin laastisaumalla. Huoneistojen välisissä seinissä käytettävä ponttikivi PK-200 on ympäripontattu erikoisharkko. Harkon muuraus tehdään levittämällä laasti harkon keskiosaan johon muodostuu laastisauma, jonka paksuus on 3-8 mm. Ponttikiven muurauksessa käytetään Lakka hienosaumalaastia.

Tämä suunnitteluohje soveltuu käytettäväksi Lakka Rakennustuotteet Oy:n valmistamien ja laastisaumalla muurattavien harkkojen mitoitusohjeena. Lakka harkot ovat CE-merkittyjä ja suunnitteluohje perustuu eurokoodi -mitoitukseen. Tästä ohjeesta löytyy suunnittelijan käyttöön kapasiteettitaulukot tyyppilisimpiin tapauksiin. Lisäohjeita ja esimerkkilaskelmia harkkorakenteiden mitoituksesta löytyy mm. seuraavista lähteistä:

- SFS-EN 1996-1-1+A1 2013
- RIL 206-2010 Muurattujen rakenteiden suunnitteluohje
- Harkkokäsikirja, kevytsoraharkot ja betoniharkot
- Harkkokäsikirja, Liite 1 Muurattujen harkkorakenteiden mitoitusohje

2. Tekniset tiedot

LAKKA MUURATTAVIEN HARKKOJEN TEKNISET OMINAISUUDET				
	UH-P/ RUH-P HARKOT	EH-250P / EH-300P / EKO-380P	VSH-150	PK-200
Puristuslujuus				
Betoni (fb), MN/m ²	3/2,7	4	6	12
Laasti (fm), MN/m ²	10	10	15	10
Kuivatiheys				
Betoni, kg/m ³	700	750 / >1200*	>1200	>2100
Kimmokerroin (pitkäaikaiskerroin) K_r	700	700	650	650
Ulkoseinät				
Lämmönjohtavuus, rakosaumat, W/(mK)	0,21	0,21	0,41	1,42
Lämmönjohtavuus eriste, W/(mK)		0,035 / 0,030		
Kevytsorabetonin ominaislujuudet				
Muurin puristuslujuus f _k , täysin saumoin, MN/m ²	2,08 / 1,89	2,69	1,68**	3,42***
Taivutusvetolujuus vaakasaumojen suuntaisessa murtotasossa f _{tk1} , MN/m ²	0,26	0,26	0,23	0,1
Taivutusvetolujuus vaakasaumojen suuntaa vastaan kohtisuorassa murtotasossa f _{tk2} , MN/m ²	0,21 / 0,19	0,28	0,42	0,42
Osavarmuusluku (kategoria I, aukkoryhmä 1 tai 2)	1,8	1,8	1,8	1,8
Kuivumiskutistuma, mm/m	< 0,6	< 0,6	< 0,6	< 0,6
Lämpölaajeneminen, 1/K	6x10 ⁻⁴	6x10 ⁻⁴	6x10 ⁻⁴	10x10 ⁻⁴
Aukkoryhmä	1	1	2	1
*EKO-380P palkkiharkot ja EMH-300 palkkiharkko. **Muuraus sivukannaksista (rakosauma). ***Laastisauma harkon keskiosassa g=tef=146 mm.				

Taulukko 1. Muurattavien Lakka harkkojen tekniset tiedot.

3. Mitoitustaulukot

3.1 Mitoitusperusteet

Suunnitteluohjeen mitoitustaulukot on laadittu käyttäen osavarmuusmenetelmää ja taulukoissa ilmoitetut kestävyysarvot ovat murtorajatilan mukaisia laskenta-arvoja. Taulukoissa ilmoitettuja kestävyksiä tulee verrata murtorajatilan osavarmuusluvuilla kerrottuihin kuormituksiin, jotka lasketaan SFS-EN 1990 ja SFS-EN 1991-1 mukaisesti. Laskennassa tulee myös huomioida mitoittettavan rakenteen omapaino yllä esitettyjen eurokoodien mukaisesti. Rakenteen omaa painoa ei ole laskennassa otettu huomioon.

3.2 Kantavien seinien mitoitus pystykuormille

Kantavien seinien kestävyys pystykuormalle osoitetaan murtorajatilassa SFS-EN 1996-1-1 kohdan 6.1.2 mukaisesti. Seinän hoikkuusluku saa olla enintään 27. Seinän tehollisena paksuutena (t_{ef}) käytetään harkon leveyttä. Seinälle tulevat pystykuormat määritetään seinän yläpäässä, keskellä ja alapäässä. Kuormitukset N_{Ed} eivät saa ylittää missään kohdassa seinän mitoituskestävyyttä N_{Rd} .

Kantavien seinien mitoitustaulukoissa 2-6 on oletuksena että seinä toimii päistään nivelöitynä sauvana, jolloin seinän tehollinen korkeus (h_{ef}) on sen vapaa korkeus (h). Puristuskestävyyksissä on huomioitu rakosauman heikennys taulukossa annetun laastisauman kokonaispaksuuden mukaisesti. Laskennassa ei ole otettu huomioon vaakavoimia, momenttia eikä rakenteen omaa painoa, jotka suunnittelijan tulee huomioida todellisen mitoitusolosuhteiden mukaisesti. Lakka ponttikiviseinän (PK-200) kestävyys taulukossa 6 ovat muuratulle rakenteelle, jossa vaakalaastisauma on levitetty harkon keskiosaan ($g=146$ mm). Mitoituksessa seinän tehollisena paksuutena ja puristuspinna-alana huomioidaan pelkästään harkon keskiosan laastisauman leveys.

Kantokyky on taulukoissa annettu seinän yläpään mitoitusarvoille e_d ($e_d=e_1$). Pelkästään pystykuormitetun seinän yläpään mitoitusarvo muodostuu vähintään pystysuoran kuorman mitoitusarvon epäkeskisyydestä ja alkuepäkeskisyydestä. Alkuepäkeskisyyden $e_{init} = h_{ef}/450$. Mitoitusarvo tulee määrittää tapauskohtaisesti eurokoodien mukaisesti. Laskentaesimerkkejä löytyy mm. muurattujen harkkorakenteiden mitoitusohje liite 1 -ohjeista. Mitoitusarvojen merkintä tämän suunnitteluohjeen taulukoissa on e_d .

Lakka ponttiharkkoseinien (UH-P ja RUH-P) puristuskestävyydet N_{Rd} (kN/m) tasaiselle kuormalle							
Laastisauma g (mm)	100	125	150	120	120	120	160
$e_d = 0,05 \cdot t$	UH	UH	RUH	RUH	RUH	RUH	RUH
$h = h_{ef}$ (mm)	100P	125P	150P	200P	250P	300P	380P
2400	(46)	79	102	106	121	133	179
2500	(42)	76	99	104	119	132	178
2600	(38)	72	96	102	118	131	178
2700	(35)	69	92	100	117	130	177
2800	-	65	89	99	115	129	176
2900	-	(61)	86	97	114	128	175
3000	-	(57)	83	95	113	126	174
3100	-	(54)	80	93	111	125	173
3200	-	(50)	76	90	109	124	172
3300	-	(46)	73	88	108	123	171
3400	-	-	(70)	86	106	122	170
3500	-	-	(66)	84	105	120	169
3600	-	-	(63)	82	103	119	168
3700	-	-	(59)	80	101	118	167
3800	-	-	(56)	78	100	117	166
3900	-	-	(53)	76	98	115	165
4000	-	-	(49)	73	96	114	164

Taulukko 2. Kantavien seinien pystykuorman kestävyys ilman vaakakuormitusta, yläpään mitoitusarvoilla $e_d=0,05t$ ($e_d=e_1$ =pystysuoran kuorman mitoitusarvon epäkeskisyyden + alkuepäkeskisyyden). Suluissa olevat arvot ovat mitoitusarvoille $e_d = e_{init} > 0,05t$.

Lakka ponttiharkkoseinien (UH-P ja RUH-P) puristuskestävyydet NRd (kN/m) tasaiselle kuormalle						
Laastisauma g (mm)	125	150	120	120	120	160
ed = 0,3*t	UH	RUH	RUH	RUH	RUH	RUH
h = hef (mm)	125P	150P	200P	250P	300P	380P
2400	12	22	32	43	51	74
2500	10	20	31	42	50	73
2600	9	18	29	40	49	72
2700	8	16	27	39	48	71
2800	6	14	26	37	47	70
2900	5	13	24	36	45	69
3000	4	11	23	34	44	68
3100	4	10	21	33	43	66
3200	3	9	20	32	42	65
3300	2	8	18	30	40	64
3400	-	7	17	29	39	63
3500	-	6	16	27	38	62
3600	-	5	14	26	37	60
3700	-	4	13	25	35	59
3800	-	3	12	23	34	58
3900	-	3	11	22	33	57
4000	-	2	10	21	32	55

Taulukko 3. Kantavien seinien pystykuorman kestävyys ilman vaakakuormitusta, yläpään mitoituspaikeskisytydellä $e_d=0,3t$. ($e_d=e_1$ =pystysuoran kuorman mitoitusarvon epäkeskisyys + alkuepäkeskisyys).

Lakka betoniharkkoseinien (VSH-150) puristuskestävyydet NRd (kN/m) tasaiselle kuormalle			
Laastisauma g	64	64	64
ed	0,05t	0,10t	0,15t
h = hef (mm)	VSH-150	VSH-150	VSH-150
2400	88	73	58
2500	85	70	55
2600	82	67	52
2700	79	64	49
2800	76	61	47
2900	73	58	44
3000	70	55	41
3100	67	53	39
3200	64	50	36
3300	61	47	34
3400	58	45	32
3500	55	42	30
3600	52	40	27
3700	49	37	25
3800	46	35	23
3900	43	33	22
4000	40	30	20

Taulukko 4. Betoniharkkoseinien pystykuorman kestävyys ilman vaakakuormitusta, yläpään mitoituspaikeskisytyksillä $e_d=0,05t, 0,1t, 0,15t$. ($e_d=e_1$ =pystysuoran kuorman mitoitusarvon epäkeskisyys + alkuepäkeskisyys). Suluissa olevat arvot ovat mitoituspaikeskisytydelle $e_d = e_{init} > 0,05t$.

Lakka Ponttikiviseinän puristuskestävyydet NRd (kN/m) tasaiselle kuormalle

Epäkeskisyys ed	0,05t	0,10t	0,15t
Harkko	PK	PK	PK
h = hef (mm)	200	200	200
2400	160	119	80
2500	154	113	75
2600	148	108	70
2700	142	102	65
2800	136	96	60
2900	130	91	56
3000	124	86	51
3100	118	80	47
3200	113	75	43
3300	107	70	39
3400	101	66	36
3500	96	61	32
3600	91	57	29
3700	85	53	26
3800	80	49	24
3900	76	45	21
4000	71	41	19

Taulukko 6. Ponttikiviseinän PK-200 pystykuorman kestävyys ilman vaakakuormitusta, yläpään mitoitusepäkeskisyksillä $e_d=0,05t, 0,1t, 0,15t$. ($e_d=e_1$ =pystysuoran kuorman mitoitussarvon epäkeskisyys + alkuepäkeskisyys).

3.3 Eristeharkkoseinien mitoitus pystykuormille

Eristeharkkoseinässä kumpikin harkkokuori mitoitetaan erikseen. Ponttieristeharkot (EH-P, EKO-P) ovat pystypontattuja, jolloin pystysaumassa ei käytetä yleensä laastia. Ponttieristeharkot muurataan hienosaumalaastilla n. 5 millimetrin paksuisella laastisaumalla. Eristeen kohdalla käytetään pysty- ja vaakasaumassa pistooliuretaanivaahtoa. Ylin harkkokerros seinässä tehdään palkkiharkolla, joka muodostaa suunnitelmien mukaisen raudoituksen ja betonivalun kanssa yhtenäisen rengaspalkin seinän yläpään.

Seinän hoikkuusluku saa olla enintään 27. Jos kuorien välistä yhteistoimintaa jäykistyksessä käytetään hyväksi laskennan tehollisessa paksuudessa, on muuraussiteitä käytettävä seinässä vähintään 4 kpl/m². Muuraussiteitä suositellaan käytettäväksi kaikissa yli 2700 mm korkeissa seinissä (4 kpl/seinä-m²), aukkiopielissä joka saumassa 1 kpl (k200) sekä seinän yläpään palkkiharkon ja eristeharkon välisessä saumassa joka harkossa (k600).

Eristeharkkoseinien taulukoiden 7-10 puristuskestävyys on yhden harkkopuoliskon kuormituskestävyys (t =yhden harkkokuoren paksuus). Taulukossa oletuksena on että, seinä toimii päistään nivelöitynä sauvana, jolloin seinän tehollinen korkeus (h_{ef}) on sen vapaa korkeus (h). Laskennassa ei ole otettu huomioon vaakavoimia, momenttia eikä rakenteen omaa painoa, jotka suunnittelijan tulee huomioida todellisen mitoitustilanteen mukaisesti. Ulkoseinät joita rasittaa pelkästään tuulikuorma mitoitetaan niin, että taivutusmomentin mitoitusarvo ei ylitä seinän taivutusmomentin kestävyysarvoja.

Kantokyky on taulukoissa annettu seinän yläpään mitoitusepäkeskisyyksille e_d ($e_d=e_1$). Pelkästään pystykuormitetun seinän yläpään mitoitusepäkeskisyyksien muodostuu vähintään pystysuoran kuorman mitoitusarvon epäkeskisyydestä ja alkuepäkeskisyydestä. Alkuepäkeskisyyksien $e_{init} = h_{ef}/450$. Mitoitusepäkeskisyyksien tulee määrittää tapauskohtaisesti eurokoodien mukaisesti. Laskentaesimerkkejä löytyy mm. muurattujen harkkorakenteiden mitoitusohje liite 1 -ohjeista. Mitoitusepäkeskisyyden merkintä tämän suunnitteluohjeen taulukoissa on e_d .

Lakka eristeharkkoseinien puristuskestävyydet NRd (kN/m) tasaiselle kuormalle ilman muuraussiteitä					
ed = $e_{init} > 0,05*t$ h = hef (mm)	EH	ed = 0.10*t h = hef (mm)	EH	ed = 0.15*t h = hef (mm)	EH
	300P		300P		300P
2400	52	2400	40	2400	28
2500	48	2500	37	2500	25
2600	43	2600	33	2600	22
2700	39	2700	30	2700	19
2800	35	2800	27	2800	17
2900	31	2900	24	2900	15
3000	27	3000	21	3000	13

Taulukko 7. Eristeharkkoseinän EH-300P pystykuorman kestävyys ilman vaakakuormitusta, yläpään mitoitusepäkeskisyyksillä $e_d=e_{init} > 0,05t$ (keskeinen pystykuorma), 0,1t, 0,15t, kun seinässä ei käytetä muuraussiteitä. ($e_d=e_1$ =pystysuoran kuorman mitoitusarvon epäkeskisyyksien + alkuepäkeskisyyksien).

Lakka harkkoseinien puristuskestävyydet NRd (kN/m) tasaiselle kuormalle muuraussiteillä 4 kpl/m ²					
ed = $e_{init} > 0,05*t$ h = hef (mm)	EH	ed = 0.10*t h = hef (mm)	EH	ed = 0.15*t h = hef (mm)	EH
	300P		300P		300P
2400	74	2400	61	2400	46
2500	70	2500	57	2500	43
2600	66	2600	54	2600	40
2700	61	2700	51	2700	37
2800	57	2800	47	2800	34
2900	53	2900	44	2900	31
3000	49	3000	41	3000	28
3100	46	3100	38	3100	26
3200	42	3200	35	3200	24
3300	38	3300	32	3300	21
3400	35	3400	30	3400	19
3500	32	3500	27	3500	17
3600	29	3600	25	3600	16
3700	26	3700	23	3700	14
3800	23	3800	21	3800	12

Taulukko 8. Eristeharkkoseinän EH-300P pystykuorman kestävyys ilman vaakakuormitusta, yläpään mitoitusepäkeskisyyksillä $e_d=e_{init} > 0,05t$ (keskeinen pystykuorma), 0,1t, 0,15t, kun muuraussiteitä käytetään 4 kpl/seinä-m². ($e_d=e_1$ =pystysuoran kuorman mitoitusarvon epäkeskisyyksien + alkuepäkeskisyyksien).

Lakka eristeharkkoseinien puristuskestävyydet NRd (kN/m) tasaiselle kuormalle ilman muuraussiteitä								
ed = e _{init} > 0,05*t	EH	EKO	ed = 0.10*t	EH	EKO	ed = 0.15*t	EH	EKO
h = hef (mm)	250P	380P	h = hef (mm)	250P	380P	h = hef (mm)	250P	380P
2400	60	70	2400	46	54	2400	32	39
2500	55	65	2500	42	50	2500	29	36
2600	50	60	2600	38	46	2600	26	32
2700	45	56	2700	35	43	2700	23	29
2800	41	51	2800	32	39	2800	20	26
2900	-	46	2900	-	36	2900	-	23
3000	-	42	3000	-	32	3000	-	21
3100	-	38	3100	-	29	3100	-	18
3200	-	34	3200	-	27	3200	-	16

Taulukko 9. Ponttieristeharkkoseinien pystykuorman kestävyys ilman vaakakuormitusta, yläpään mitoitusepäkeskisyksillä e_d=e_{init} > 0,05t (keskeinen pystykuorma), 0,1t, 0,15t, kun seinässä ei käytetä muuraussiteitä. (e_d=e₁=pystysuoran kuorman mitoitussarvon epäkeskisyys + alkuepäkeskisyys).

Lakka harkkoseinien puristuskestävyydet NRd (kN/m) tasaiselle kuormalle muuraussiteillä 4 kpl/m ²								
ed = e _{init} > 0,05*t	EH	EKO	ed = 0.10*t	EH	EKO	ed = 0.15*t	EH	EKO
h = hef (mm)	250P	380P	h = hef (mm)	250P	380P	h = hef (mm)	250P	380P
2400	82	93	2400	67	76	2400	51	59
2500	77	89	2500	63	72	2500	48	56
2600	73	84	2600	60	69	2600	45	53
2700	69	80	2700	56	65	2700	42	49
2800	65	76	2800	53	62	2800	39	46
2900	60	71	2900	50	59	2900	36	43
3000	56	67	3000	47	55	3000	33	40
3100	52	63	3100	44	52	3100	30	37
3200	49	59	3200	41	49	3200	28	34
3300	45	55	3300	38	46	3300	25	32
3400	41	51	3400	35	43	3400	23	29
3500	38	47	3500	32	40	3500	21	27
3600	35	44	3600	30	37	3600	19	25
3700	-	40	3700	-	34	3700	-	22
3800	-	37	3800	-	32	3800	-	20
3900	-	34	3900	-	30	3900	-	19
4000	-	31	4000	-	27	4000	-	17

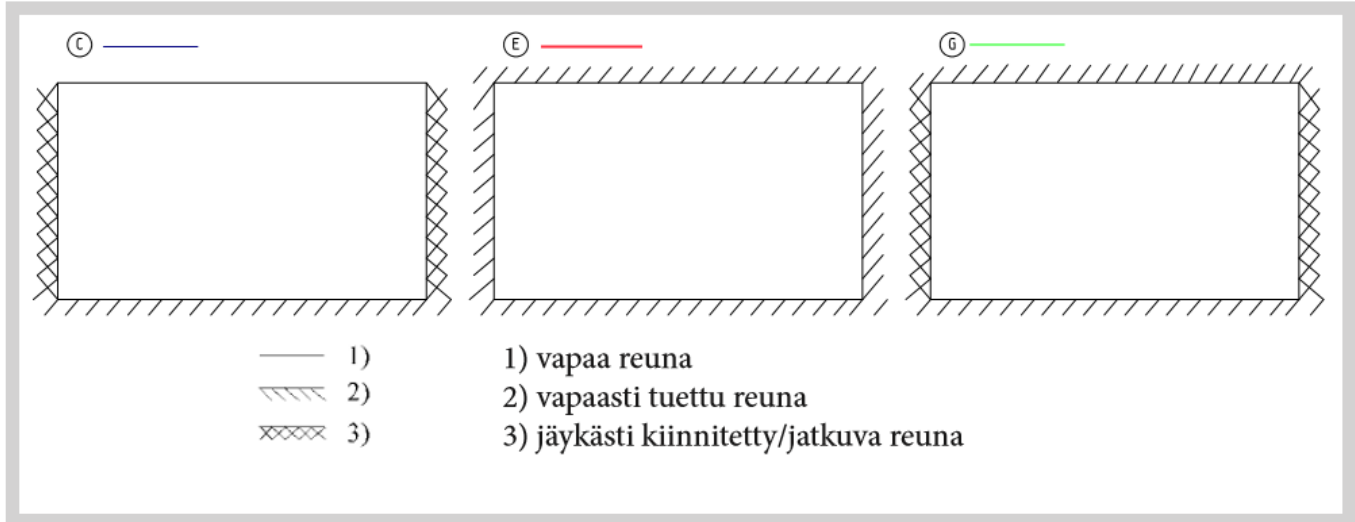
Taulukko 10. Ponttieristeharkkoseinien pystykuorman kestävyys ilman vaakakuormitusta, yläpään mitoitusepäkeskisyksillä e_d=e_{init} > 0,05t (keskeinen pystykuorma), 0,1t, 0,15t, kun muuraussiteitä käytetään 4 kpl/seinä-m². (e_d=e₁=pystysuoran kuorman mitoitussarvon epäkeskisyys + alkuepäkeskisyys).

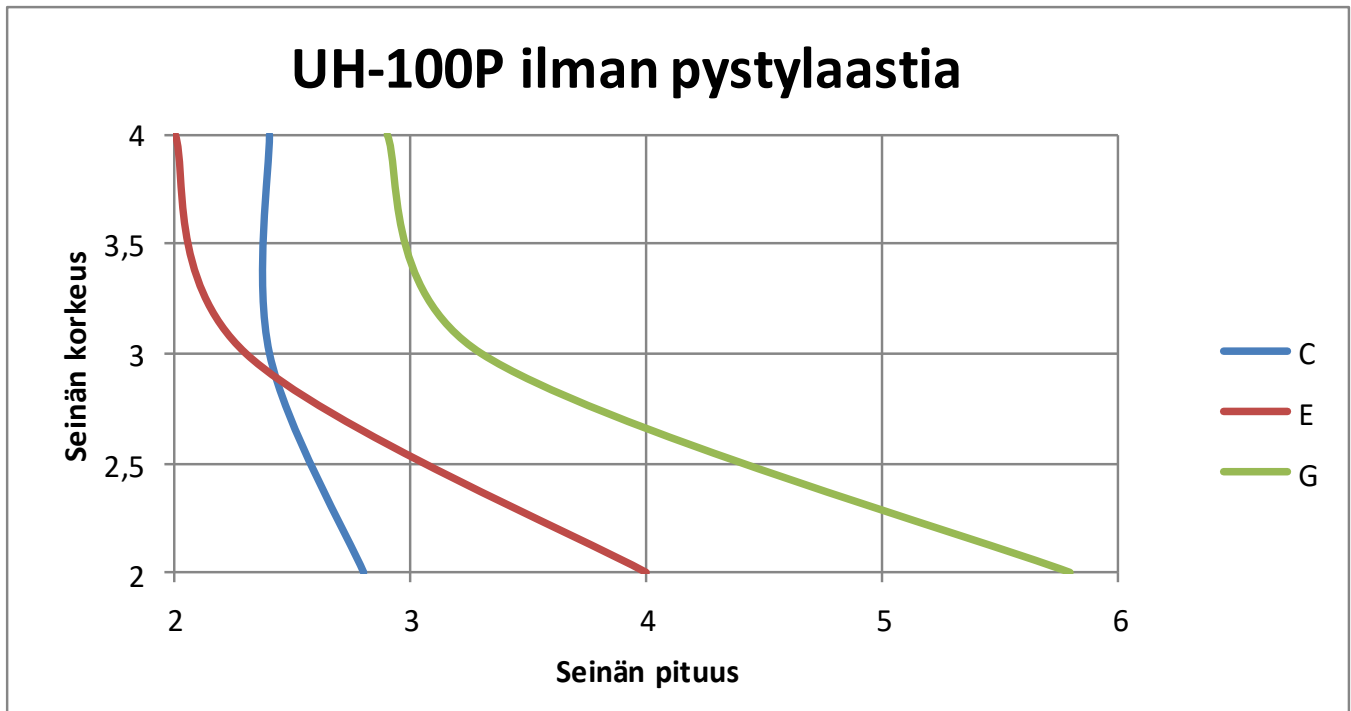
3.4 Ulkoseinien mitoitus tuulikuormille

Tuulikuormien määrittäminen tulee tehdä aina tapauskohtaisesti perustuen eurokoodiin SFS-EN 1991-1-4 + AC + A1 ja kansallisen liitteen määräyksiin. Tuulikuormaan vaikuttavia tekijöitä ovat mm. tuulennopeuden perusarvo, ympäröivän maaston kaltevuus ja maastoluokat.

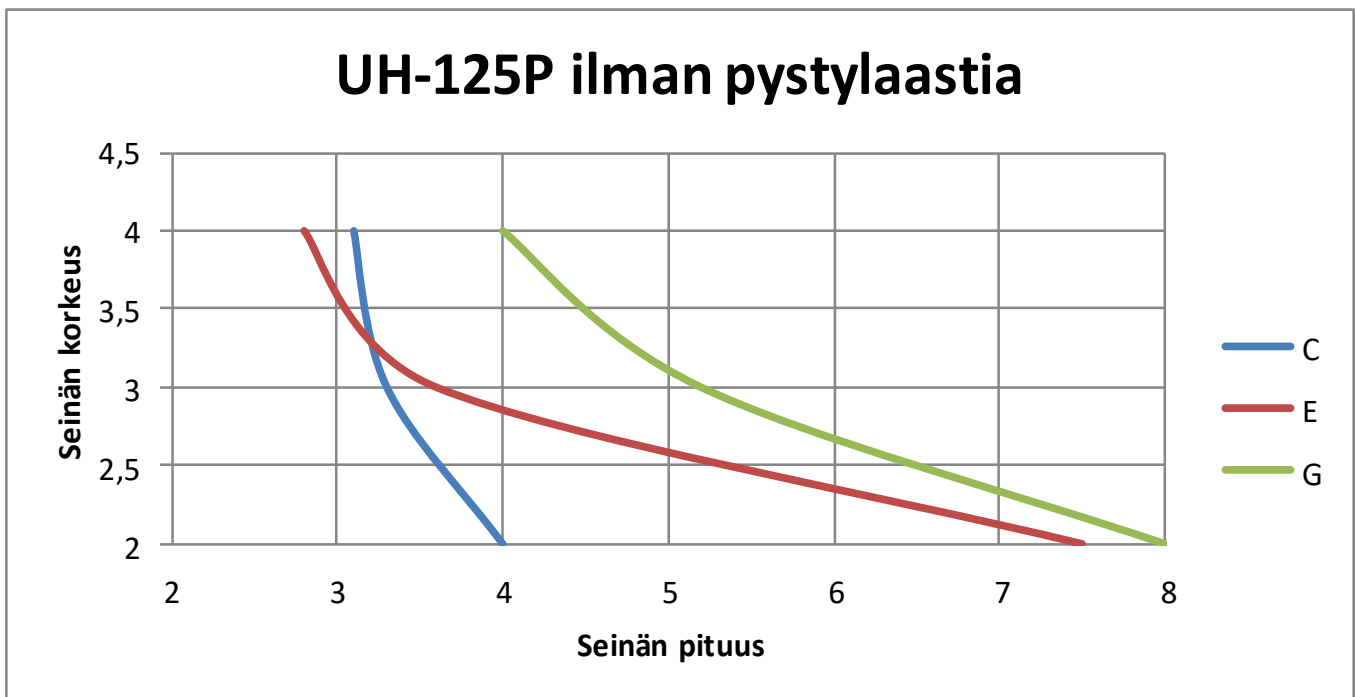
Kutistumaraudoitettujen Lakka harkkoseinien enimmäistukivälit eri tuentatavoilla on esitetty kuvissa 1-8 kun seinää rasittaa pelkästään tuulikuorman mitoitusarvo 0,675 kN/m².

Seinän tuentatavat:

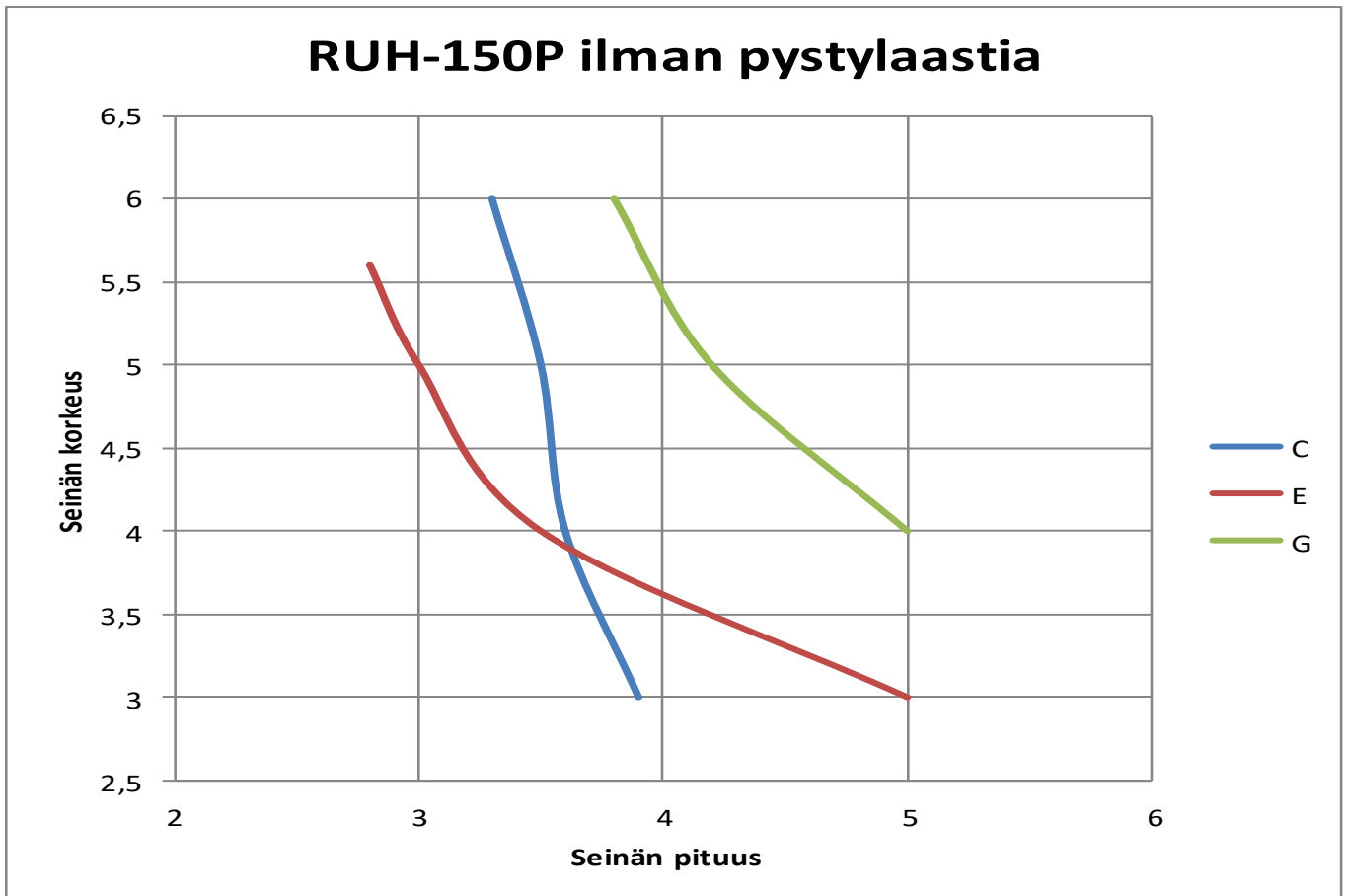

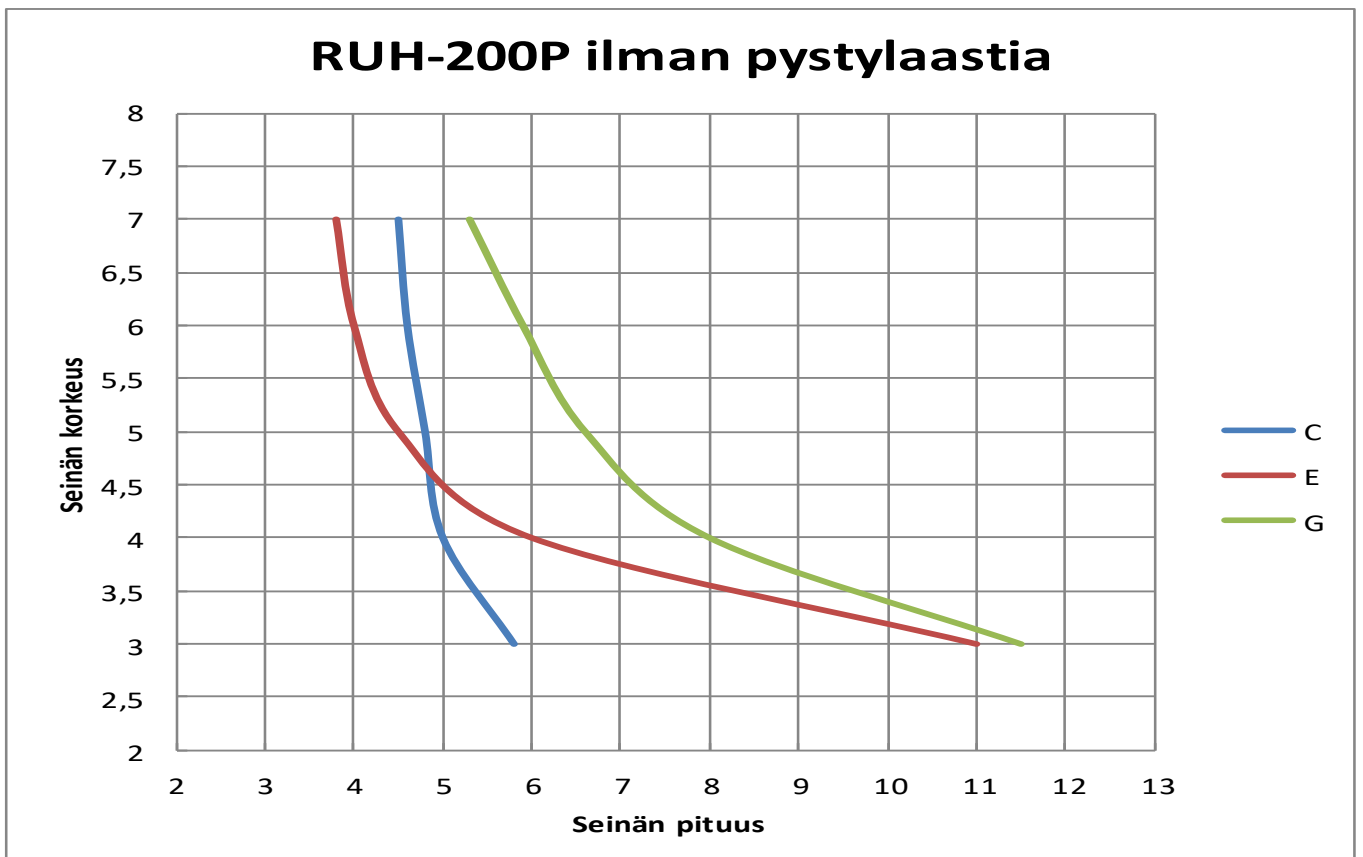
Kuva 1. Lakka ponttiharkon UH-100P seinän enimmäistukivälit tuulikuorman mitoitusarvolle 0,675 kN/m².

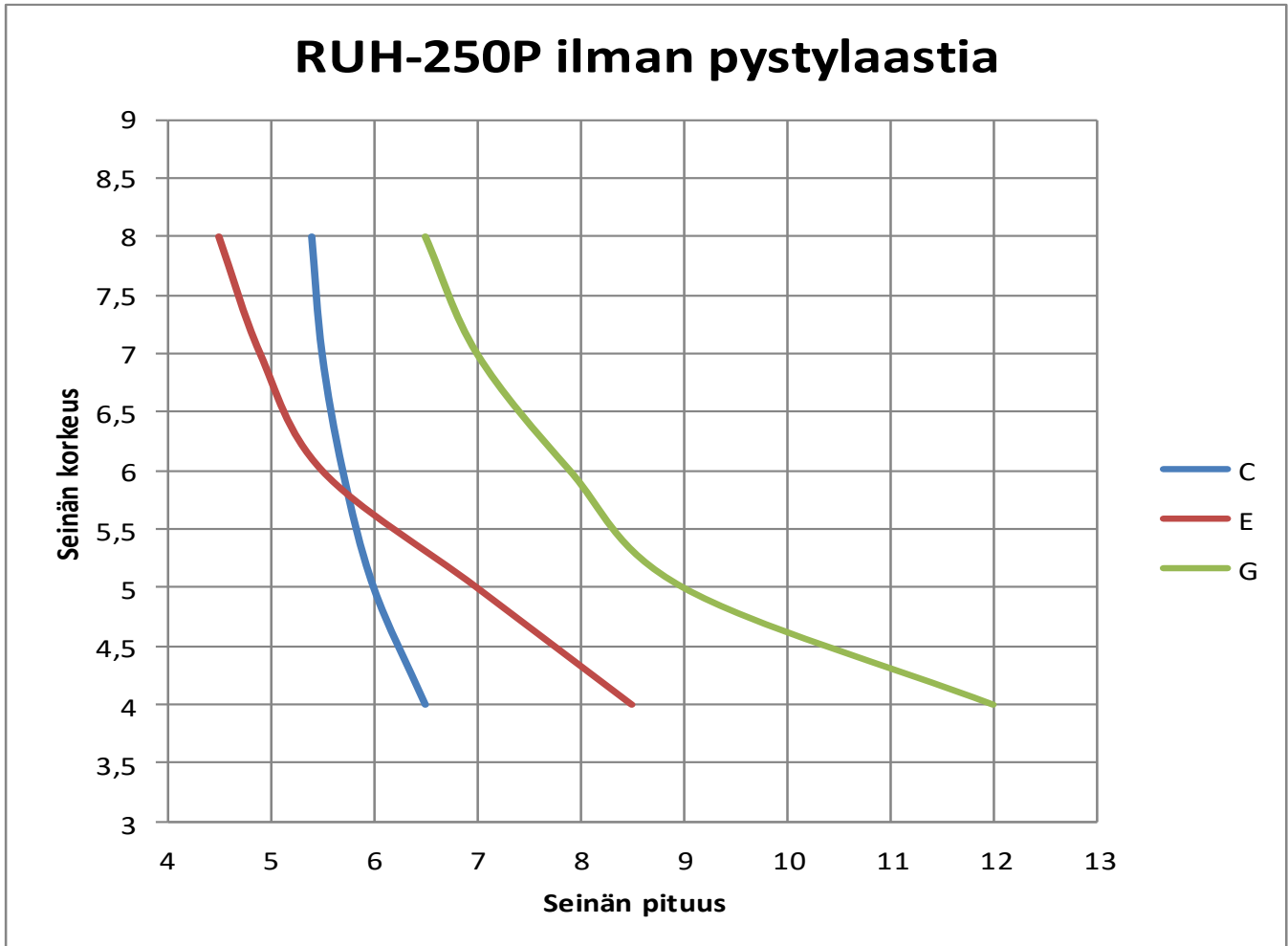
Kuva 2. Lakka ponttiharkon UH-125P seinän enimmäistukivälit tuulikuorman mitoitusarvolle 0,675 kN/m².

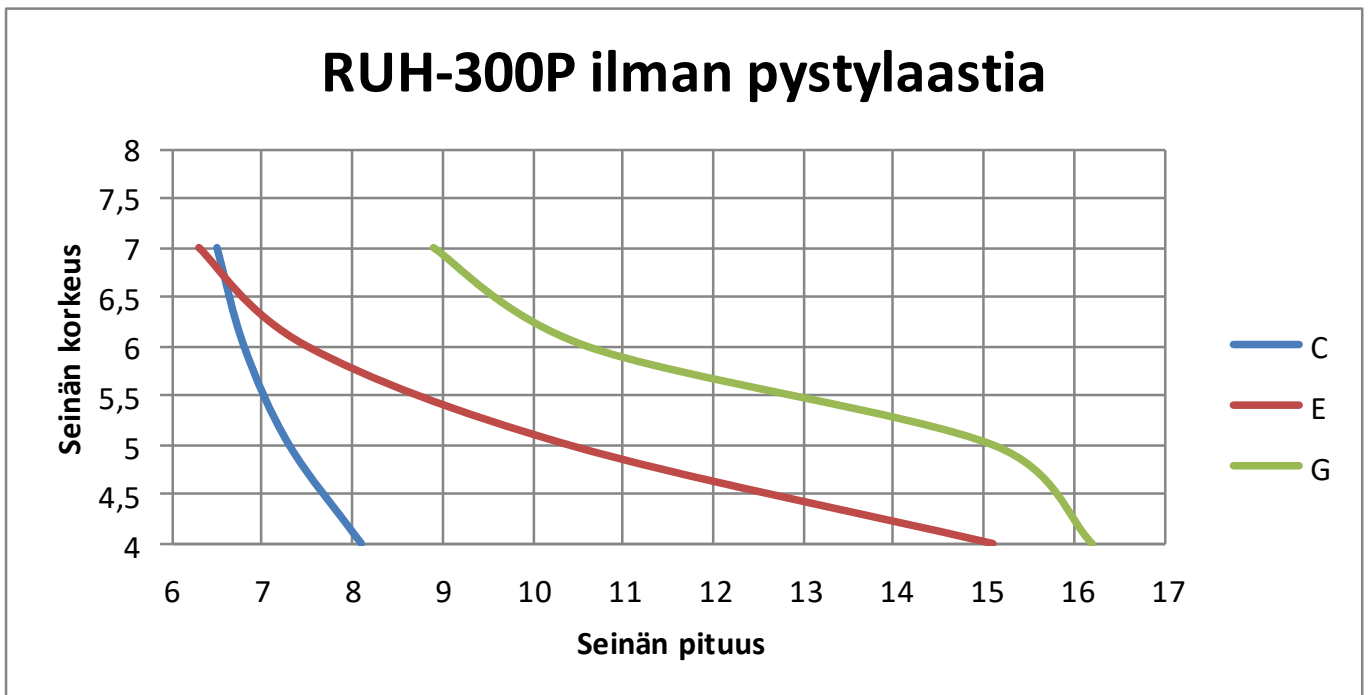
Kuva 3. Lakka ponttiharkon RUH-150P seinän enimmäistukivälit tuulikuorman mitoitusarvolle 0,675 kN/m².

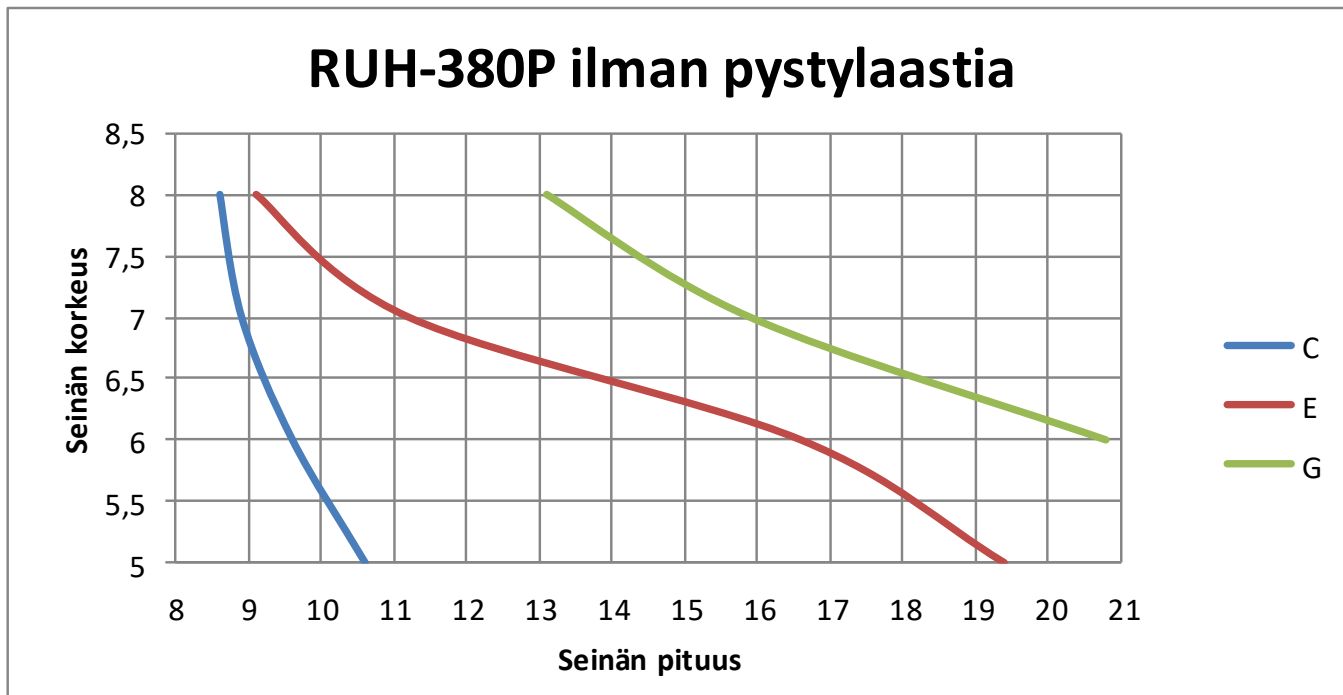
Kuva 4. Lakka ponttiharkon RUH-200P seinän enimmäistukivälit tuulikuorman mitoitusarvolle 0,675 kN/m².

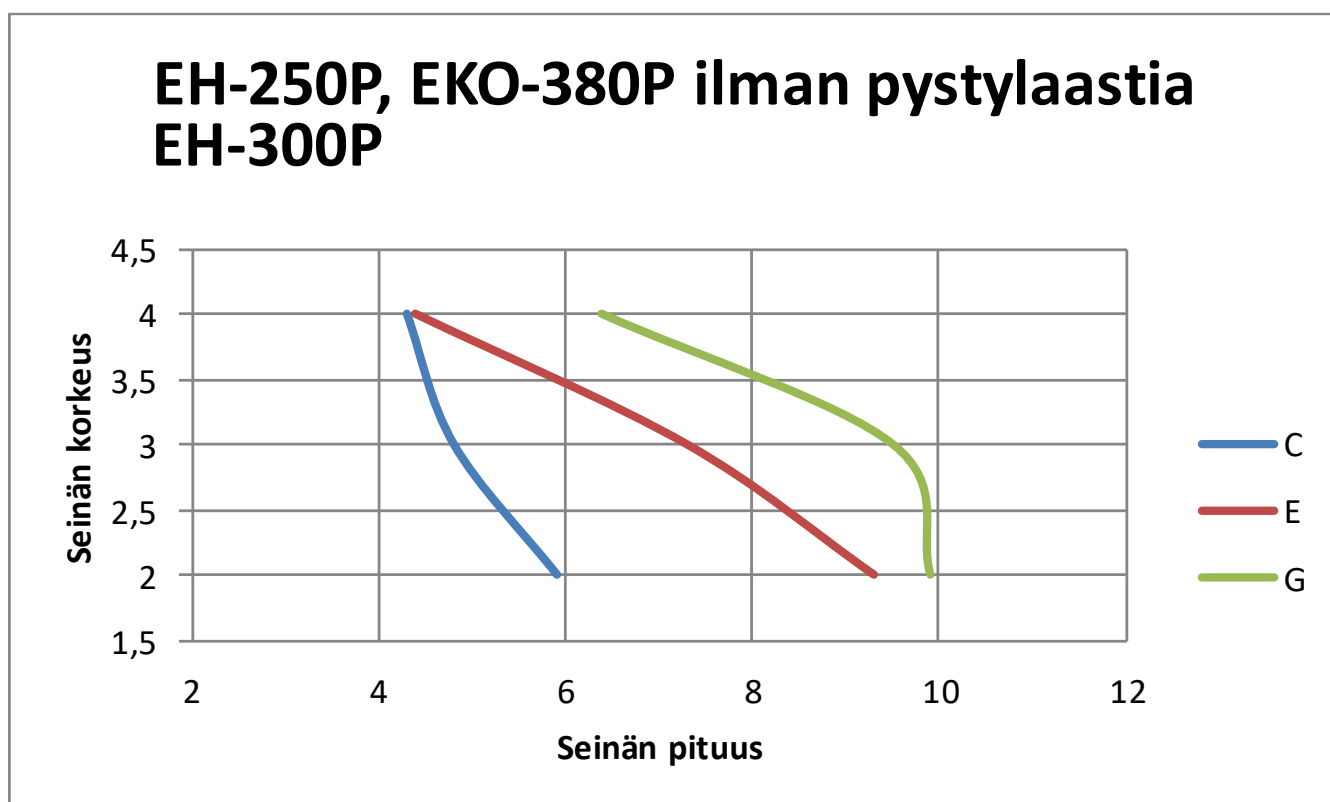
Kuva 5. Lakka ponttiharkon RUH-250P seinän enimmäistukivälit tuulikuorman mitoitusarvolle 0,675 kN/m².

Kuva 6. Lakka ponttiharkon RUH-300P seinän enimmäistukivälit tuulikuorman mitoitusarvolle 0,675 kN/m².

Kuva 7. Lakka ponttiharkon RUH-380P seinän enimmäistukivälit tuulikuorman mitoitusarvolle 0,675 kN/m².

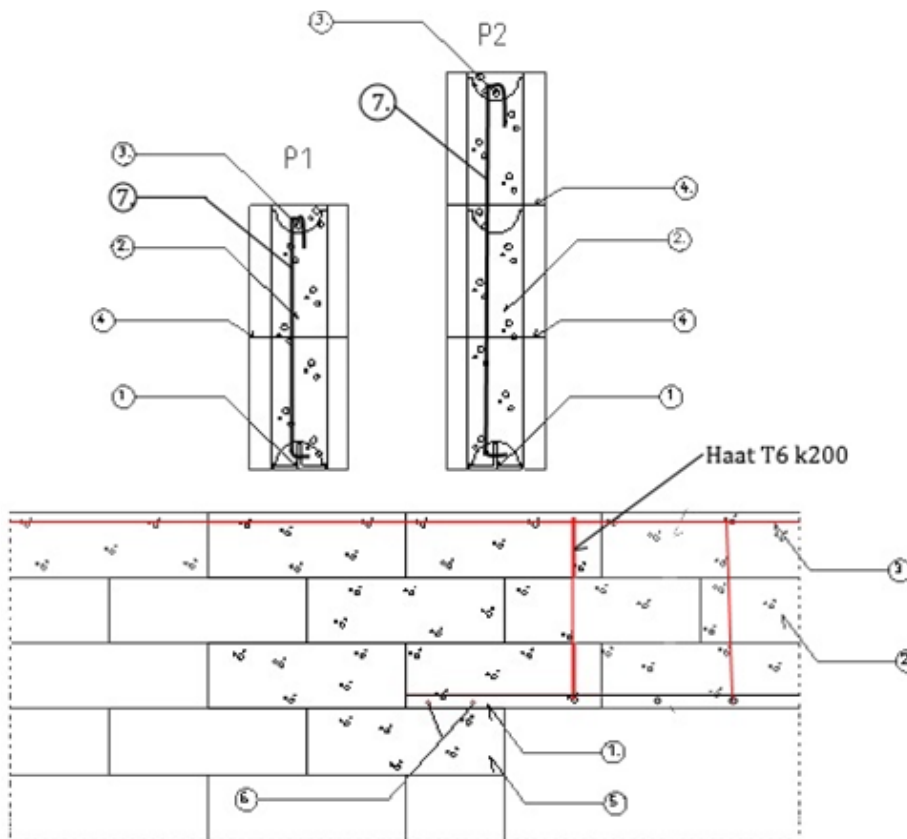
Kuva 8. Lakka eristeponttiharkkojen EH-250P, EH-300P ja EKO-380P seinän enimmäistukivälit tuulikuorman mitoitusarvolle 0,675 kN/m².

3.5 Muurattujen aukkopalkkien mitoitus tasaiselle kuormalle

Muuratuissa Lakka harkkorakenteissa voidaan aukkoilytykset tehdä käyttäen muottiharkkoja, teräspalkkeja tai työmaalla muottiin valettavia betonipalkkeja. Yleisin tapa tehdä aukkoilytykset työmaalla on käyttää palkkien alapinnan teräksenä t-teräsprofiileja, joita voi tilata tehtaalta harkkotoimituksen yhteyteen. Kapeampien Lakka väliseinäharkkojen VSH-100 aukkoilytysten kapasiteettitaulukot ja toteutustapa on esitetty Lakka väliseinäharkkojen suunnittelu- ja työohjeessa.

Liittopalkkiratkaisuissa palkkiharkot asennetaan sinkittyjen t-teräsprofiilien päälle. EKO-380P aukkoilytyksissä käytetään EKO-380P palkkiharkkoja ja EH-300P harkkojärjestelmässä käytetään palkkiharkkoina EMH-300 harkkoja. Harkkojen välisissä vaakasaumoissa voidaan käyttää n. 2 mm:n ohutsaumalaastisaumaa. Palkkien minimiraudoitus tehdään kuvien 9 ja 10 mukaisesti. Muurauksen jälkeen palkkiharkot valetaan betonimassalla, jonka lujuus on vähintään C25/30 (K30-2). Lakan valmisbetoneista voidaan käyttää esim. S30 sementtilaastia tai Juotosbetonia K40. Kantava aukkopalkki muodostuu alapinnan teräsprofiilin, raudoituksen, laastin ja betonin muodostamasta harkkopalkista. Liittopalkkien kapasiteetit tasaiselle kuormalle on esitetty taulukoissa 11-12. Mitoituksessa on sovellettu muurattujen harkkorakenteiden ja teräsrakenteiden eurokoodimitoitusta. Taulukon arvot ovat voimassa, kun palkit tehdään työmaalla kuvien 9 ja 10 mukaisesti.

VSH-150 aukkopalkkien toteutus

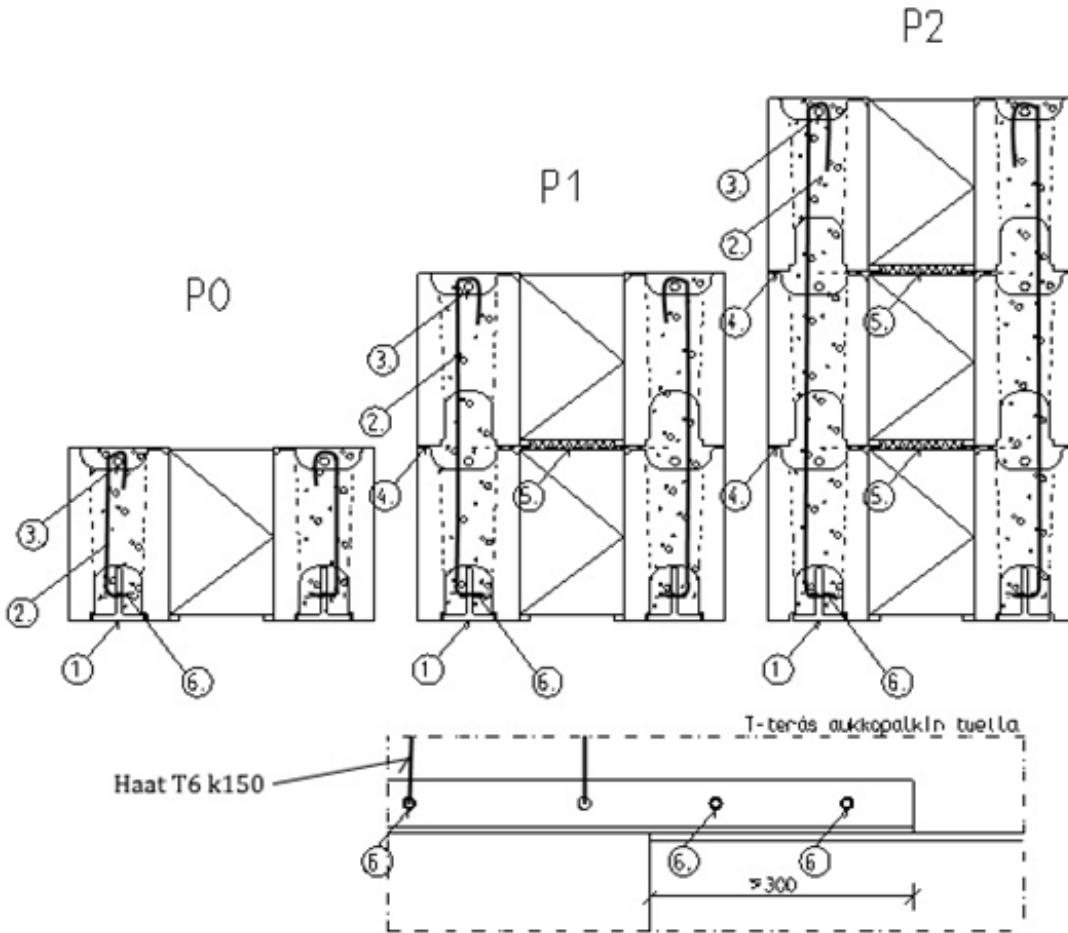

Kuva 9. Aukkoilytyspalkin VSH-150 toteutus

Kuvan 9 selite:

1. T-teräs 80x40 asennetaan tuella ohutsaumalaastiin ja tuodaan tuelle vähintään 300 mm.
2. Harkon ontelot valetaan betonilla esim. Lakka sementtilaasti S30 tai juotosbetoni K40. (Betonivalu tehdään myös rakennuksen ympäri koko ylimmän harkkokerroksen osalla).
3. Yläpinnan harjateräs vähintään T10. Harjateräs tuodaan tuelle vähintään 600 mm. Palkin välisaumojen raudoitus suunnitelmien mukaan.
4. Muuraus harkon pysty- ja sivukannaksista Lakka ohutsaumalaastilla
5. Palkin tuella harkon ontelot valetaan betonimassalla esim. S30 tai JB K40 VSH-150 rakenteessa.
6. Palkin tuella asennetaan terästapit 2 kpl T12 L=50 mm t-teräksen pystylaipan rei'itykseen
7. Aukon kohdalla asennetaan hakateräkset T6 k200 t-teräksen pystylaipan joka toiseen reikään.

EKO-380P ja EH-300P palkkiharkkojen (EMH-300) aukkopalkkien toteutus (Liittopalkki)

Kuva 10. Aukkoilytyspalkin EKO-380P ja EH-300P (EMH-300) toteutus palkkiharkkoilla.

Kuvan 10 selite:

1. T-teräs 60x60 asennetaan tuella laastisaumaan ja tuodaan tuelle vähintään 300 mm.
2. Harkon ontelot valetaan betonilla esim. Lakka sementtilaasti S30 tai juotosbetoni K40.
3. Yläpinnan harjateräs vähintään T10. Harjateräs tuodaan tuelle vähintään 600 mm. Palkin välisaumojen rauditus suunnitelmien mukaan.
4. Muuraus harkon sivukannaksista Lakka ohutsaumalaastilla. (Ei tarvetta EMH-300 harkoilla)
5. Palkkiharkon vaakasaumoissa muurausside RST 4 mm k600.
6. Palkin tuella asennetaan terästäpit 2 kpl T12 L=50 mm ja aukkoilytyksen kohdalla asennetaan hakateräkset T6 k150 t-teräksen pystylaipan jokaiseen reikään.

VSH-150 aukkopalkkien mitoitusaulukko

Tasaisen kuorman kestävyden mitoitusarvot			
	P1	P2	
MRd	15,6 kNm	25,1 kNm	
VRd	28,2 kN	28,2 kN	
Aukko	P_{Rd} kN/m	P_{Rd} kN/m	
L (m)	P1	P2	
0,9	47	47	
1,2	37	37	
1,5	31	31	
1,8	26	26	
2,1	20	23	
2,4	16	20	
2,7	-	16	
Tuki	300 mm	300 mm	

VSH-150 palkit:

P1 = 2 palkkiharkkokerrosta

P2 = 3 palkkiharkkokerrosta

(Kuva 9, s. 14)

Taulukko 11. VSH-150 aukkopalkkien tasaisen kuorman mitoitusarvot.

EKO-380P ja EH-300P (EMH-300) aukkopalkkien mitoitusaulukko

Tasaisen kuorman kestävyden mitoitusarvot			
	P0	P1	P2
MRd (kNm)	3.3	16.1	38.4
VRd (kN)	14.5	31.8	45.3
Aukko	P_{Rd} kN/m	P_{Rd} kN/m	P_{Rd} kN/m
L (m)	P0	P1	P2
0.9	23	52	-
1.2	-	42	50
1.5	-	35	39
1.8	-	29	35
2.1	-	22	30
2.4	-	17	25
2.7	-	-	23
3.0	-	-	20
TUKI	300 mm	300 mm	300 mm

EKO-380 ja EMH-300 (EH-300P palkit):

P0 = 1 palkkiharkkokerros

P1 = 2 palkkiharkkokerrosta

P2 = 3 palkkiharkkokerrosta

(Kuva 10, s. 15)

Taulukko 12. EKO-380 ja EMH-300 (EH-300P palkit) aukkopalkkien tasaisen kuorman mitoitusarvot yhdelle harkkopuoliskolle.

Taulukoiden 11 ja 12 kuormituskestävyyksissä ei ole huomioitu tuen paikallista puristuskestävyyttä eikä aukon alapuolisen seinän kuormituskestävyyttä, jotka tulee tarkistaa tapauskohtaisesti riippuen seinän mitoista. Lisäksi tulee kuormien laskennassa huomioida palkin oma paino vallitsevan kuormitusyhdistelmän mukaisesti.

3.6 Muurattujen seinien mitoitus maanpaineelle

Muuratuissa maanpaineeseinissä vaakaraudoitus siirtää maanpaineesta aiheutuvat vaakakuormat poikittaisille tukiseinille. Maanpaineeseinään liittyvinä tukina toimivat ulko- ja väliseinät mitoitetaan jäykistävinä seininä. Maanpaineeseinien muuraus tehdään täydellä pysty- ja vaakalaastisaumalla.

Taulukossa 13 on esitetty maanpaineeseinien enimmäistukivälit eri täyttökorkeuksilla ja vaakaraudoituksilla. Laskennassa on käytetty pintakuormana arvoa 2,5 kN/m² ja täyttökerroksen osalta tiivistetyn kitkamaan maanpaine arvoja. Täyttömaan tiivistys on oletettu tehtäväksi 0,2 m kerroksissa käyttäen 100 kg:n painosta tärylevyä (4 tiivistyskertaa / täyttökerros). Mikäli täytön tiivistämisessä käytetään suurempaa tärylevyä tulee rakenteille aiheutuva maanpaine määrittää erikseen. Taulukossa ei ole huomioitu maanpaineeseinän yläpuolisilta rakenteilta mahdollisesti tulevia kuormituksia.

MAANPAINESEINIEN JÄNNEVÄLIT ERI TÄYTTÖKORKEUKSILLA						
	Suurin sallittu jänneväli					
	RUH-250P	RUH-250P	RUH-300P	RUH-300P	RUH-380P	RUH-380P
Vaakaraudoitus	2T8 k200	2T8 k200	2T8 k200	2T8 k200	2T10 k200	2T10 k200
TÄYTTÖK.	1-aukk.	2-aukk.	1-aukk.	2-aukk.	1-aukk.	2-aukk.
m	m	m	m	m	m	m
1,6	2,5	2,2	3,2	2,8	4,4	3,9
2,0	2,5	2,2	3,2	2,8	4,4	3,9
2,4	2,5	2,2	3,2	2,8	4,4	3,9

Taulukko 13. Maanpaineeseinien (RUH-P) enimmäistukivälit eri täyttökorkeuksilla ja raudoituksilla. Muuraus täydellä vaaka- ja pystylaastisaumalla

3.7 Palonkesto

Lakka harkot ovat palamattomia A1-luokan kiviainespohjaisia rakennustarvikkeita. Muurattavista Lakka harkoista tehtävien seinien palonkestoajat on annettu alla olevassa taulukossa. Taulukon arvot perustuvat standardin SFS-EN 1996-1-2 taulukkomitoitukseen palotilanteessa ja ovat voimassa kun seinät on pinnoitettu ja korkeuden suhde seinän leveyteen on pienempi kuin 40.

Lakka harkkojen palonkestoajat, molemmin puolin pinnoitetut seinät						
Harkko	Aukkoryhmä	Kuivatiheys kg/m³	EI	REI	EI-M	REI-M
VSH-68	1	1200	30	-	-	-
VSH-88	1	1200	60	-	-	-
VSH-150	2	1200	120	90	-	-
PK-200	1	2100	240	120	60	60
UH-100P	1	700/1200	120	60	-	-
UH-125P	1	700/1200	180	90	-	-
RUH-150P	1	700	240	120	-	-
RUH-200P	1	700	240	240	-	-
RUH-250P	1	700	240	240	60	60
RUH-300P	1	700	240	240	120	120
RUH-380P	1	700	240	240	180	180
EH-250P	1	750	120	60	-	-
EH-300P	1	750	120	60	-	-
EKO-380P	1	750	120	60	-	-

Taulukko 14. Muurattavien Lakka harkkoseinien palonkestoajat.

3.8 Ääneneristävyys

Yksinkertaisen harkkoseinän ääneneristävyys on yleensä sitä parempi, mitä tiheämmällä betonimassalla harkko valmistetaan. Rakenteiden ääneneristävyys vaikuttavat mm. tila, rakenteiden liittymät, läpiviennit, toteutus sekä rakenteissa käytettävät siteet. Nämä ääneneristävyys vaikuttavat seikat tulee huomioida suunnittelussa tapauskohtaisesti.

Taulukossa 15 on pinnoitettujen Lakka harkkorakenteiden ääneneristävyys. Taulukon arvot ovat ehjän harkkoseinän ääneneristävyys ilman muuraussiteitä kun muuraus on tehty harkkotyyppin työohjeiden mukaisesti.

Lakka harkkorakenteiden ääneneristävyys

Väliseinät

Rakenne*	Rw	Rw+C	Rw+C _e
VSH-68	43	42	40
VSH-88/600	39	38	37
VSH-100	45	44	41
VSH-150	49	48	45
MH-150 valettuna	56	54	49
PK-200***	58	56	53
PK-200****	56	55	52
MH-200 valettuna	61	60	55
MH-150 valettuna + min.villa 50 mm + MH-150 valettuna	≥59	≥59	≥59

Ulkoseinät

Rakenne**	Rw	Rw+C	Rw+C _e
EKO-380P grafit	44	43	39
EMH-350PRO grafit valettuna	52	50	46
EMH-400PRO grafit valettuna	52	50	46
MH-150 valettuna+EPS platina 250 mm+rappaus 10 mm	51	45	39

*seinissä tasoite molemmin puolin 5 mm

**sisäpuolella tasoite 5 mm, ulkopuolella rappaus 10 mm

*** molemmissa pinnoissa tasoite 10 mm

****molemmissa pinnoissa tasoite 5 mm

Yllä olevat ääneneristävyiden arvot ovat ehjän harkkoseinän ääneneristävyiksi ilman muuraussiteitä kun muuraus on tehty harkkotyyppin työohjeiden mukaisesti.

Rakenteiden ääneneristävyteen vaikuttavat mm. tila, rakenteiden liittymät, läpiviennit, toteutus sekä rakenteissa käytettävät siteet. Nämä ääneneristävyteen vaikuttavat seikat tulee huomioida suunnittelussa tapauskohtaisesti.

Taulukko 15. Lakka harkkoseinien ääneneristävyysarvoja.

4. Raudoitus

Raudoitteiden asennuksessa tulee huomioida riittävä suojalaastietäisyys ympäristöluokan rasitusten mukaisesti. Raudoitus tulee asentaa muurauslaastin sisään niin, että laasti ympäröi kauttaaltaan terästä. Lakka harjoista muuratun seinän vaakasaumoissa käytetään aina vähintään kutistumaraudoitusta (harjateräs=T). Lakka muurattujen harkkorakenteiden vähimmäisraudoitus:

Harkkolevydet 75-125 mm, 1 T8 k800
 Harkkolevydet 150-380 mm, 2 T8 k800
 Eristeharkot 250-380 mm, 2 T8 k600

Raudoituksien jatkokset tehdään limijatkoksella, jonka pituus on vähintään 700 mm kun käytetään 8 mm:n harjaterästä.

Raudoitus tulee asentaa aina myös aukkojen ala- ja yläpuolisiin saumoihin sekä seinän alimpaan ja ylimpään saumaan. Käytettävän raudoituksen määrittelee aina tapauskohtaisesti kohteen rakennesuunnittelija ja ne esitetään rakennesuunnitelmissa.

5. Lisätietoja

Lakka rakennekirjasto ja suunnitteluohjeet sekä lisätietoja harkkorakentamisesta löydät osoitteesta www.lakka.fi/ohjeet.

Harkkorakenteiden suunnittelusta ja rakentamisesta Lakan tuotteilla saa lisätietoja myös betonituotteiden teknisestä neuvonnasta p. 0207 481 286

